

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet:	Multivariatne statistične metode
Course title:	Multivariate Statistics Methods

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Matematika, 2. stopnja		1. ali 2.	1. ali 3.
Mathematics, 2 nd cycle		1. or 2.	1. or 3.

Vrsta predmeta / Course type	izbirni / elective
-------------------------------------	--------------------

Univerzitetna koda predmeta / University course code:

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Sem. vaje Tutorial	Lab. vaje Laboratory work	Teren. vaje Field work	Samost. delo Individ. work	ECTS
45			30		135	7

Nosilec predmeta / Lecturer: Dominik BENKOVIČ

Jeziki / Languages:	Predavanja / Lectures: SLOVENSKO/SLOVENE
	Vaje / Tutorial: SLOVENSKO/SLOVENE

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Poznavanje splošne (osnovne) statistike in linearne algebре.	Knowledge of general (basic) statistics and linear algebra.
--	---

Vsebina:

<ul style="list-style-type: none"> • Uvod v multivariatno analizo: Osnove statistične analize podatkov. Variančno-kovariančna matrika in korelacijska matrika. Standardiziranje podatkov. Grafična predstavitev multivariatnih podatkov. • Razvrščanje v skupine: Proses razvrščanja v skupine. Mera podobnosti in različnosti. Optimizacija in kriterijske funkcije. Hierarhične metode (minimalna, maksimalna, Wardova,...) in nehierarhične metode (metoda 	Prerequisites: Knowledge of general (basic) statistics and linear algebra. Content (Syllabus outline): <ul style="list-style-type: none"> • Introduction to multivariate analysis: Basic statistical data analysis. Variance-covariance matrix and correlation matrix. Data standardization. Graphical representation of multivariate data. • Clustering: Clustering process. Measure of similarity and dissimilarity. Optimization and criteria functions. Hierarchical methods (minimal, maximal, Ward's) and non-hierarchical methods (k-means clustering).
---	--

<p>voditeljev). Dendrogram. Določanje števila skupin. Grafična predstavitev večrazsežnih podatkov.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Metoda glavnih komponent: Večrazsežnost podatkov. Korelacijska matrika. Komunalitete in pojasnjena varianca. Določanje števila glavnih komponent. • Faktorska analiza: Manifestne in latentne spremenljivke. Splošni faktorski model in ocenjevanje. Metode faktorske analize (metoda glavnih osi, metoda največjega verjetja). Pravokotne in poševne rotacije. • Diskriminantna analiza: Predpostavke. Diskriminantni kriterij. Pravila uvrščanja enot v skupine. Diskriminantna funkcija in klasifikacijska tabela. Pomen napovednih spremenljivk in centroidov. • Kanonična korelacijska analiza: Kanonične rešitve. Kanonične in strukturne uteži. 	<p>Dendrogram. Choosing the number of clusters. Graphical representation of high-dimensional data.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Principal component analysis: High-dimensional data space. Correlation matrix. Comunalities and explained variance. Choosing the number of principal components. • Factor analysis: Manifest and latent variables. Factor model and estimation. General factor model and estimation. Factor analysis methods (principal axis factoring and maximum likelihood). Orthogonal and oblique rotations. • Discriminant analysis: Assumptions. Discriminant criteria. Classification rules. Discriminant function and classification table. Importance of manifest variables and centroids. • Canonical correlation analysis: Canonical solutions. Canonical and structure loadings.
--	---

Temeljni literatura in viri / Readings:

- 1.Dillon W.R. in Goldstein M.: Multivariate Analysis, Wiley, New York, 1984.
- 2.Mardia K.V., Kent J.T. in Billy J.m.: Multivariate Analysis, Academic Press, London, 1979.
- 3.Sharman S.: Applied multivariate tecniques, Wiley, New York, 1996.
- 4.Ferligoj A.: Razvrščanje v skupine, Metodološki zvezki, 4, FSPN, Ljubljana, 1989.
- 5.Omladič V.: Uporaba linearne algebре v statistiki, Metodološki zvezki, 13, FDV, Ljubljana, 1997.

Cilji in kompetence:

Glavni cilj predmeta je proučiti najpomembnejše koncepte, metode in rezultate multivariatne analize.

Objectives and competences:

The main goal of the course is to study the fundamental concepts, methods and results of multivariate analysis.

Predvideni študijski rezultati:

Znanje in razumevanje:

- Razumevanje in poznavanje osnovnih pojmov multivariatne analize.
- Razumevanje, izvajanje in interpretacija različnih metod multivariatne analize.
- Obvladanje ustrezne programske opreme za namene statističnega raziskovanja.

Prenesljive/ključne spremnosti in drugi atributi:

Intended learning outcomes:

Knowledge and Understanding:

- Understanding and knowledge of the basic concepts of multivariate analysis.
- Understanding, correct application and interpretation of different methods of multivariate analysis.
- Knowledge of using an appropriate software for statistical research.

Transferable/Key Skills and other attributes:

<ul style="list-style-type: none"> Prenos znanja iz statistike na različna strokovna in znanstvena področja, kjer se uporabljajo metode multivariatne analize. 	<ul style="list-style-type: none"> Knowledge transfer of statistical methods into different areas dealing with multivariate analysis methods.
---	--

Metode poučevanja in učenja:

- Predavanja
- Laboratorijske vaje
- Projekt

Learning and teaching methods:

- Lectures
- Laboratory exercises
- Project

Načini ocenjevanja:

<p>Način (pisni izpit, ustno izpraševanje, naloge, projekt):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pisni test – praktični del - Izpit (ustni) – teoretični del - Projekt <p>- Vsaka izmed naštetih obveznosti mora biti opravljena s pozitivno oceno.</p> <p>- Pozitivna ocena pri pisnem testu je pogoj za pristop k izpitu.</p>	<p>Delež (v %) / Weight (in %)</p> <table> <tr> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>20%</td> </tr> </table>	50%	30%	20%	<p>Type (examination, oral, coursework, project):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Written test – practical part - Exam (oral) – theoretical part - Project <p>- Each of the mentioned commitments must be assessed with a passing grade.</p> <p>- Passing grade of the written test is required for taking the exam.</p>
50%					
30%					
20%					

Reference nosilca / Lecturer's references:

- ČELOFIGA, Andreja, KORES-PLESNIČAR, Blanka, KOPRIVŠEK, Jure, MOŠKON, Miha, BENKOVIČ, Dominik, GREGORIČ KUMPERŠČAK, Hojka. Effectiveness of de-escalation in reducing aggression and coercion in acute psychiatric units : a cluster randomized study. *Frontiers in psychiatry*. Apr. 2022, vol. 13, str. 1-14, ilustr. ISSN 1664-0640.
<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2022.856153/full#fun1>, <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.856153>. [COBISS.SI-ID [104051971](#)]
- BENKOVIČ, Dominik. Lie σ -derivations of triangular algebras. *Linear and Multilinear Algebra*. 2022, vol. 70, iss. 15, str. 2966-2983. ISSN 0308-1087.
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03081087.2020.1820431>,
DOI: [10.1080/03081087.2020.1820431](https://doi.org/10.1080/03081087.2020.1820431). [COBISS.SI-ID [127110659](#)]
- BENKOVIČ, Dominik, GRAŠIČ, Mateja. Jordan $\{g,h\}$ -derivations of unital algebras. *Operators and matrices*. 2022, vol. 16, no. 2, str. 415-428. ISSN 1846-3886.
<http://oam.ele-math.com/16-32/Jordan-g,h-derivations-of-unital-algebras>, DOI: [10.7153/oam-2022-16-32](https://doi.org/10.7153/oam-2022-16-32). [COBISS.SI-ID [114972163](#)]